

Kontaktperson i detta ärende
Mårten Johansson
070-671 13 85
marten.johansson@akeri.se

Infrastrukturdepartementet
Transportmarknadsenheten
103 33 Stockholm

i.remissvar@regeringskansliet.se
peter.kalliopuro@regeringskansliet.se

Sveriges Åkeriföretags svar på I2019/01058/TM

Trafikverkets rapport. Längre lastbilar på det svenska vägnätet – för mer hållbara transporter

Sveriges Åkeriföretag är med ca 5600 åkeriföretag och drygt 38.000 fordon åkerinäringens branschorganisation och arbetar för en sund och lönsam utveckling av denna näring som svarar för cirka 4 % av Sveriges BNP.

Sveriges Åkeriföretag stödjer huvuddragen i Trafikverkets förslag till författningsändringar att:

- Upplåta vägar för 34,5 meter långa fordonståg för mer hållbara godstransporter på väg.
- Trafikverket respektive kommunerna får meddela föreskrifter och vägar som får trafikeras med längre fordon.
- Ägaren av ett fordon åläggs, vid sidan av föraren, ett ansvar för att den största tillåtna längden för ett fordon inte överskrids. (trafikförordningen)
- Ett nytt vägmärke införs i form av ett lokaliseringsmärke för vägvisning av de längre fordonstågen. (vägmärkesförordningen)

Sveriges Åkeriföretag delar Trafikverkets bedömning att nyttorna med införande av längre lastbilar är otvetydigt positiva. Detta eftersom de positiva effekterna vida överstiger de negativa effekterna.

Sveriges Åkeriföretag anser att föreslagna författningsändringar i Trafikverkets rapport till viss del bör kompletteras med uppdaterat EU direktiv samt en ökad harmonisering med regler för upp till 34,5 meter långa fordonskombinationer som redan har implementerats i Finland.

För att underlätta analysen av Sveriges Åkeriföretags förslag bifogas bilaga 1 med ett utdrag ur Sveriges trafikförordning 1998:1276, 4 kap. 17§, samt bilaga 2 med ett utdrag ur Finlands regler om fordonslängd. I Bilaga 3 finns utdrag ur Danmarks regler om fordonslängd.

Sveriges Åkeriföretag medverkar gärna till en dialog för att ytterligare utveckla och implementera hållbara godstransporter på väg.

Inledning

I stort sett alla samhällsfunktioner är beroende av ett fungerande transportsystem och godstransporter på väg är helt avgörande för att viktiga samhällsfunktioner skall försörjas och därmed fungera på ett bra sätt. Hållbarhetsfrågor för vägtrafik måste i huvudsak lösas inom vägtrafiken eftersom transporter i huvudsak är kortväga och saknar alternativa trafikslag.

De främsta barriärerna som behöver röjas för att gå från ord till handling och implementering av effektivare fossilfria godstransporter i Sverige är identifierade i Åkerinäringens Färdplan för Fossilfri Konkurrenskraft. Att tillåta längre fordon för godstransporter på väg är en av flera väsentliga delar i denna färdplan. Sveriges Åkeriföretag har tagit fram färdplanen i samverkan med regeringens projekt Fossilfritt Sverige där också flera andra näringar medverkar för minskade utsläpp av koldioxid.

Förslag på ändringar i Trafikförordningen 1998:1276

Föreslagen lydelse enligt remiss	Sveriges Åkeriföretag föreslår ny lydelse
<p>4 kap. 17 e §</p> <p>Trots 17 § får Trafikverket eller, om kommunen är väghållare, kommunen föreskriva att på en viss väg, del av väg eller vägsträcka får fordonståg föras med en längd som uppgår till högst 34,5 meter, lasten inräknad. För fordonstågen ska följande villkor gälla:</p> <p>Varje ingående motordrivet fordon har en största längd av 12,0 meter.</p> <p>Varje ingående släpvagn, utom påhängsvagn, har en största längd av 12,0 meter.</p> <p>Avståndet mellan kopplingstappen och bakkanten på en påhängsvagn överstiger inte 12,0 meter.</p>	<p>4 kap. 17 e §</p> <p>Trots 17 § får Trafikverket eller, om kommunen är väghållare, kommunen föreskriva att på en viss väg, del av väg eller vägsträcka får fordonståg föras med en längd som uppgår till högst 34,5 meter, lasten inräknad. För fordonstågen ska följande villkor gälla:</p> <p>Varje ingående motordrivet fordon har en största längd av 13,0 meter.</p> <p>Avståndet mellan kopplingstappen och bakkanten på en påhängsvagn överstiger inte 18,0 meter.</p>

<p>Det horisontella avståndet mellan kopplingstappen och varje punkt på framkanten av en påhängsvagn överstiger inte 2,04 meter.</p> <p>Fordonstågets sammanlagda lastlängd bakom förarhytten, mätt parallellt med fordonstågets längsgående axel, överstiger inte 29,25 meter.</p> <p>Fordonsbredden, utom för påbyggnad för temperaturkontrollerade fordon, eller temperaturkontrollerade containrar eller växelflak, är högst 2,55 meter.</p> <p>Bredden på påbyggnad för temperaturkontrollerade fordon, eller temperaturkontrollerade containrar eller växelflak, är högst 2,60 meter.</p> <p>Fordonet eller fordonståget uppfyller de krav på konstruktion och utrustning som Transportstyrelsen föreskriver.</p>	<p><i>Avståndet mellan framaxelns vridningscentrum och bakkanten på en annan släpvagn än påhängsvagn överstiger inte 16,0 meter.</i></p> <p>Det horisontella avståndet mellan kopplingstappen och varje punkt på framkanten av en påhängsvagn överstiger inte 2,04 meter.</p> <p>Fordonstågets sammanlagda <i>inre</i> lastlängd bakom förarhytten, parallellt med fordonstågets längsgående mittaxel, överstiger inte 29,25 meter.</p> <p>Fordonsbredden, utom för påbyggnad för temperaturkontrollerade fordon, eller temperaturkontrollerade containrar eller växelflak, är högst 2,55 meter.</p> <p>Bredden på påbyggnad för temperaturkontrollerade fordon, eller temperaturkontrollerade containrar eller växelflak, är högst 2,60 meter.</p> <p>Fordonet eller fordonståget uppfyller de krav på konstruktion och utrustning som Transportstyrelsen föreskriver.</p> <p><i>4 kap. 17 f §</i></p> <p><i>Trots 17 § får, de fordon eller fordonskombinationer som är utrustade med förarhytter som avses i artikel 9a i mått- och viktdirektivet under de förutsättningar som föreskrivs i direktivet, överskrida de mått som anges i denna paragraf, med undantag av lastutrymmets inre längd.</i></p> <p><i>4 kap. 17 g §</i></p> <p><i>Trots 17 § får, en släpvagn eller en fordonskombination, där en container med en längd på 45 fot eller ett växelflak med en längd på 45 fot transporteras som en del av en intermodal transport som avses i artikel 2 i mått- och viktdirektivet, överskrida de mått som anges i denna paragraf med 15 centimeter.</i></p> <p><i>4 kap. 17 h §</i></p> <p><i>Trots 17 § får, till ett fordon som används för godstransport, bakom lastutrymmet</i></p>
---	---

	<p><i>kopplas ett fordon eller ett arbetsredskap som används för att lasta eller lossa fordonet i fråga, oavsett att detta leder till att den största tillåtna längden på fordonet eller fordonskombinationen överskrids, om</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) det utrymme som används för godstransport inte blir större,</i> <i>2) inget annat allmänt tillåtet mått än längden överskrids, med maximalt 1,5 meter,</i> <i>3) bredden på det fordon som används för godstransport inte överskrids,</i> <i>4) det fordon till vilket fordonet eller arbetsredskapet kopplas uppfyller de krav på bakre underkörningsskydd som föreskrivits eller bestämts för det,</i> <i>5) kraven på synbarhet för ljus och bakre registreringsskylt och kraven på synbarhetsvinklar uppfylls antingen med fordonets egna lyktor och registreringsskylt eller med tilläggslyktor eller en tilläggsregistreringsskylt som monterats för detta ändamål, och</i> <i>6) det fordon eller det arbetsredskap som tillkopplats baktill på fordonet inte medför fara, och vars hela massa för kopplad enhet under transport bärs av fordonet för godstransport som enhet kopplats till.</i>
--	---

Vägnät för upp till 34,5 meter långa fordon

Sveriges Åkeriföretag tillstyrker remissförslaget att snarast öppna upp 450 mil av huvudvägnätet för längre fordon, och därefter på lite längre sikt en utökning till föreslagna 900 mil av vägnätet. Sveriges Åkeriföretag vill samtidigt att målsättningen höjs utöver identifierade 900 mil så att en allt större del av nuvarande BK1 vägar efter hand kan öppnas för längre fordon.

Längre fordon i Sverige stärker svensk konkurrenskraft och svensk industri. Alla industrier ligger inte utmed 450 mil väg och inte heller utmed 900 mil av huvudvägarna. Det är därför viktig att fortsätta arbetet med att undanröja barriärer så ett allt större vägnät kan öppnas för längre fordon.

Sveriges Åkeriföretag anser att längre fordon kan vara intressant att i lämplig omfattning nyttja på alla bärighetsklasser BK1, BK2, BK3 och BK4. En förutsättning är att lämpligt fysiskt utrymme finns på körbanor, trafikplatser med mera. Naturligtvis ska fordonen lastas enligt tillåtna nivåer för respektive bärighetsklass också. Men det är onödigt restriktivt att bara upplåta längre fordon på BK1 och BK4. Bärighetsklass bör därför inte

vara en begränsande faktor för att medge tillträde med längre fordon. Men längre fordon ger möjligheter att öka kapaciteten på nuvarande bärighetsklasser. Efter att fordon har lossat gods kör de ibland tomma kortare sträckor till nya uppdrag. Olastade fordon har ur viktsynpunkt sällan begränsningar på någon bärighetsklass.

Längre fordon har oftast överskott på axlar i förhållande till tillåten fordonsvikt vilket innebär att axellasterna i medeltal är betydligt lägre på 34,5 meter långa fordon än på 25,25 meters fordon. WSP utredningen ”Förkortad Vägslivslängd” har visat att långa fordon med fler axlar därför har lägre vägsitage per ton transporterat gods.

I nuvarande vägnät för BK1 vägar finns ca 800 broar som har identifierats för kontroll och eventuellt åtgärder för ökad bärighet från 64 ton upp till 74 ton för korta fordon som har ett yttre axelavstånd på minst 20,2 meter. Svenska broformler avgör hur tunga fordon får vara i förhållande till fordonskombinationens yttre axelavståndet. En stor del av dessa 800 broar skulle sannolikt kunna klara 74 ton med långa fordon utan att genomföra förstärkningsåtgärder på broarna, vilket krävs för korta fordon. Nuvarande bruttoviktstabell för BK1 ökar tillåten vikt med 2 ton per meter ökat axelavstånd upp till 20,2 meter. Något förenklat bör 5 meter ökat axelavstånd öka kapaciteten på BK1 med 10 ton, från 64 ton till 74 ton. 34,5 meter långa fordon har jämfört med 25,25 meters fordon alltid ökat axelavståndet med mer än 5 meter och det torde därför med marginal finnas 74 tons kapacitet i BK1 broar som skulle kunna trafikeras med långa fordon, en potential som inte nyttjas idag. Längre fordon skulle därför kunna tidigarelägga nyttan med 74 ton på ett större vägnät, men det ersätter inte behovet att också förstärka broar så att dess efter hand klarar 74 ton med korta fordon.

Sveriges Åkeriföretag föreslår att nämnda barriärer undanröjs för ökad nytta med effektivare transporter med längre fordon på en större del av vägnätet än de 900 mil som Trafikverket föreslår.

Motivering till Sveriges Åkeriföretags förslag om ändrad trafikförordning

Trafikverket skriver överst på sid 27 i remitterad rapport att ”Fordon med avvikande dimensioner (än bilaga 1 i direktivet) kan således inte sättas samman till större sammanlagd längd än de 24 meter som tillåts i Sverige.”

Sveriges Åkeriföretag menar att Trafikverkets tolkning är felaktig eller åtminstone onödigt restriktiv. Sverige kan liksom Finland göra en generösare tolkning och tillämpa andra dimensioner på enskilda fordonsenheter än direktivet anger. Det som är viktigt enligt direktiv 96/53/EG artikel 4.4 b) nedan, är att samma konkurrensvillkor uppnås om minst samma lastlängd uppnås.

4. Medlemsstaterna kan tillåta fordon eller fordonskombinationer som används för godsbefordran och som utför vissa nationella transporter som inte påtagligt påverkar den internationella konkurrensen inom transportsektorn med dimensioner som avviker från de som anges i punkterna 1.1, 1.2, 1.4-1.8, 4.2 och 4.4 i bilaga I. Transporter skall anses inte påtagligt påverka den internationella konkurrensen inom transportsektorn om endera av villkoren i punkterna a eller b är uppfyllt:

a) Transporten utförs inom en medlemsstats territorium av specialiserade fordon eller fordonskombinationer under sådana förhållanden som innebär att dessa operationer normalt inte utförs av fordon från andra medlemsstater, exempelvis transport i samband med skogsbruk och skogsindustri.

b) Den medlemsstat som tillåter transport inom sitt territorium med fordon eller fordonskombinationer vilkas dimensioner avviker från dem som anges i bilaga I, även tillåter användningen av motorfordon, släpvagnar och påhängsvagnar som överensstämmer med de dimensioner som anges i bilaga I och som sammankopplas på så sätt att de minst uppnår den i den aktuella medlemsstaten tillåtna lastlängden, så att alla företag tillförsäkras samma konkurrensvillkor (modulsystemet).

Den medlemsstat som är tvungen att anpassa sin väginfrastruktur för att uppfylla villkoret enligt b kan emellertid fram till senast den 31 december 2003 förbjuda nationell godstrafik inom sitt territorium med fordon eller fordonskombinationer som överskrider de gällande nationella normerna för dimensioner, under förutsättning att den nationella lagstiftningen utan diskriminering fortsätter att gälla för samtliga gemenskapsföretag på ett icke-diskriminerande sätt. Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om de åtgärder som de vidtar för att tillämpa denna punkt.

Därför är också nuvarande modulsystem inom 25,25 meter i Sverige en onödigt restriktiv tolkning av direktivets artikel 4.4 b). Finland tillåter 13,6 meters släpvagnar i 25,25 meters fordon men inte Sverige. När Sverige tillåter längre fordon behöver flera barriärer tas bort som hindrar effektiv utformning av fordon. Detta har Finland utnyttjat effektivare än Trafikverkets nuvarande förslag.

Motordrivet fordon

Sveriges Åkeriföretag föreslår en ökning till 13 meter för motordrivet fordon vilket redan har införts i Finland. En tillräckligt stor andel av vikten i en fordonskombination bör ligga på drivaxlar för att öka dragförmåga och framkomlighet. Längre motorfordon ökar möjligheten att lägga tillräckligt mycket av lastvikten på drivhjulen. Att tillåta en ökning av motorfordons längd med en meter är inte orimligt när längden av fordonskombinationer ökar från 25,25 till 34,5 meter.

Inre lastlängd

Sveriges Åkeriföretag föreslår vissa författningsändringar som är inom ramen för EUs direktiv för dimensioner för tunga lastbilar som bygger på att samma totala lastlängd skall kunna uppnås med standardiserade lastbärare typ container, växelflak och påhängsvagnar. Således baseras totala lastlängden som remissen föreslår i Sverige på summan av två 7,82 meter långa växelflak och en 13,6 meter lång påhängsvagn.

Totalt tillåten lastlängd måste rimligen kunna fördelas på alternativa lastbärlängder som är både längre och kortare än 7,82 meter respektive

13,6 meter. Samma konkurrensvillkor enligt EU direktiv 96/53/EG artikel 4.4 b) baseras på modulsystemet att motorfordon, påhängsvagnar och släpvagnar kan sammankopplas så att minst samma lastlängd kan uppnås som medlemsstaten tillåter. Lastlängden inom befintliga 25,25 meters modulfordon kan också fördelas på längre eller kortare enheter än 7,82 meter och kortare men inte längre enheter är 13,6 meter förutsatt att den totala lastlängden inte överskrids.

Ytterligare flexibilitet inom total lastlängd har redan implementerats i EU-medlemmen Finlands regler för långa lastbilar. Finland tillåter 13 meter långa motorfordon jämfört med 12 meter i Sverige. Påhängsvagnar som är upp till 18 meter bakom kopplingstappen tillåts samt släpvagnar som är upp till 16 meter bakom framaxelns svängningscentrum. Sveriges Åkeriföretag föreslår att Sverige följer Finlands exempel och harmoniserar reglerna på denna punkt. Detta innebär att släpvagnar också kan användas i fordonskombinationer som är längre än 24 meter men maximalt 34,5 meter, vilket möjliggör lägre tyngdpunktshöjd och ökad stabilitet mot vältning av fordon.

Begränsningen 12 meter bakom kopplingstappen bör tas bort eftersom dubbelkombinationer med t.ex. två 45 fots containers då behöver påhängsvagnar som kopplas via en bakre vändskiva som ligger flera meter bakom 12 meters gränsen. 12-metersgränsen är också ett hinder för att nyttja maximal lastlängd som delas på två lika långa påhängsvagnar som sammankopplas med dolly. Lagstiftning i Sverige bör inte skapa onödiga svenska barriärer som begränsar fordonsutveckling.

Inre lastlängd

Observera att Finland anger den totala inre lastlängden som motsvarande summan av de yttre lastlängderna. På en flakvagn kan inre och yttre lastlängd vara de samma. Att reglera inre lastlängd i stället för yttre har därför många fördelar. Det är den inre lastlängden som är praktisk användbar för lastning av gods. Efter hand som aerodynamiska anordningar kommer till ökad användning på fordon och lastbärare så kan det bli svårare att avgöra var gränsen går mellan yttre lastlängd och de aerodynamiska anordningar som inte skall räknas in i lastlängd eller fordonlängd. Sveriges Åkeriföretag föreslår att vi harmoniserar med Finland till inre lastlängd.

Långa släpvagnar

Finland tillåter släpvagnar med en längd upp till 16 meter bakom framaxelns vridningscentrum. Det innebär inte att alla släpvagnar blir så långa men det skapar en flexibilitet att utforma bra fordonskombinationer inom regelverket. Därmed medges t.ex. alternativet att dolly och påhängsvagn i stället kan byggas som en släpvagn vilket gör att antalet enskilda fordonsenheter minskar i vissa fordonskombinationer. Jämfört med en påhängsvagn på en dolly medger en släpvagn lägre flakhöjd och därmed bättre marginal mot vältning då tyngdpunktshöjden kan bli lägre. Taravikten är normalt också lägre vilket ökar lastkapaciteten inom samma lastlängd. Föreslagen

lastlängd 29,25 meter baseras på 7,82+7,82+13,6 meter. En möjlig fordonskombination blir då dragbil med påhängsvagn 13,6 meter till vilken det bör vara möjligt att koppla en släpvagn som klarar två växelflak på 7,82 meter vilket i detta fall blir 15,64 meter lastlängd på släpvagnen. Det bör också vara möjligt att köra en 45 fots, 13,72 meters, ISO container på en släpvagn i en lång fordonskombination.

Ökad hyttlängd

I likhet med Finland, baserat på tillämpning av EU direktiv som tillåter trafiksäkrare och mer aerodynamiskt utformade hytter, tillåts ökad hyttlängd i vissa fall. Sveriges Åkeriföretag föreslår att detta införs i Trafikförordningen 4 kap. 17 f § med följande lydelse: *Trots 17 § får, de fordon eller fordonskombinationer som är utrustade med förarhytter som avses i artikel 9a i mått- och viktdirektivet under de förutsättningar som föreskrivs i direktivet, överskrida de mått som anges i denna paragraf, med undantag av lastutrymmets inre längd.*

45 fots container plus 15 centimeter

EU tillåter ytterligare lastlängd när 45 fots container transporteras. Ökningen av lastlängd måste ske bakom kopplingstappen på en påhängsvagn beroende av reglerna om radien 2,04 meter framför kopplingstappen. Därför behöver ett modulfordon på 25,25 meter bli 15 centimeter längre vid sådan transport. Finland har infört denna möjlighet till ökad lastlängd med 15 centimeter. Likaså blir konsekvensen 15 centimeter ökad fordonslängd om 45 fots container dras inom ett 24 meters fordon. Sveriges Åkeriföretag anser att ytterligare 15 centimeter därför bör tillåtas generellt som ökad lastlängd och fordonslängd när minst en 45 fots container transporteras.

Bilder: Påhängstruck för lastning ock lossning som hänger längs bak på fordon tillåts utöver fordonslängd i flera länder t.ex. Finland och Danmark.

Arbetsredskap ingår inte i fordonslängd

I likhet med vad som redan tillämpas i Danmark och Finland ingår inte arbetsredskap i mätning av fordonslängd t.ex. en truck inom 1,5 meter som hänger bak på ett fordon och som medförs för att lasta och lossa gods. Regler i Sverige tvingar för närvarande transportföretag som har 24 meters eller 25,25 meters fordon att minska sin lastlängd om de t.ex. för att lasta eller lossa gods hos vissa kunder som saknar hanteringshjälpmedel, behöver ta med sig en truck som hänger längst bak på fordonet. Sveriges Åkeriföretag

föreslår att arbetsredskap tillåts att medföras utan att de behöver mätas in i tillåten fordonslängd. Författningsändringen 4 kap. 17 h § bör tillämpas på hela 17 paragrafen.

Kvalificerad förare

Sveriges Åkeriföretag stödjer Trafikverkets förslag att i stället för att utrusta fordonsenheter med utrustning för intelligent tillträdeskontroll för att få framföra längre fordon än 25,25 meter på föreskrivet vägnät så föreslår Trafikverket att åkerinäringen svarar för lämplig utbildning av förare.

Det vägnät som föreslås med 450 mil väg i en första etapp och senare upp till 900 mil väg är särskilt utvalt som lämpligt för långa fordon. För en yrkesförare med erfarenhet av svenska fordonslängder torde det därför inte vara några svårigheter att framföra ännu längre fordon på ett begränsat utpekat vägnät. Trafikverket föreslår att ägaren av fordon utöver föraren görs ansvarig för att fordon framförs på rätt vägar. Ägaren har därför ett särskilt intresse att säkerställa att förare har rätt kompetens.

Sveriges Åkeriföretag förutser att åkerinäringen i Sverige som har lång erfarenhet av 25,25 meters fordon, och med det arbetsgivaransvar som finns för att utbilda personal, inte får några större svårigheter att hitta och kvalificera lämpliga förare till längre fordon.

Det är dock inte säkerställt att arbetsgivaransvaret att utbilda sin personal fungerar i alla andra länder som trafikerar Sverige. Många länder har inte heller erfarenheter av modulfordon inom 25,25 meter. Därmed aktualiseras frågan särskilt angående utländska förare hur de skaffat sig erfarenhet att köra längre fordon och vilken utbildning som gör de lämpliga att framföra 34,5 meters fordon i Sverige. Skall erfarenhet och kompetens kunna verifieras vid en kontroll på väg?

Sveriges Åkeriföretag vill därför fortsätta dialogen med svenska myndigheter och intressenter om hur kvalificering kan säkerställas för förare av fordon i Sverige, som är längre än 25,25 meter. Behöver kvalificering av förare verifieras vid en kontroll på väg, och i så fall hur?

Oberoende om en fortsatt dialog leder fram till krav på en obligatorisk examinering av kvalificerad förare eller inte, så kan Sveriges Åkeriföretag till de som önskar, tillhandahålla lämplig utbildning med intyg om kvalificering av förare för längre fordon än 25,25 meter i Sverige. Utbildningen innefattar bl.a. följande:

- Regelverket för längre och tyngre fordon.
- Transportstyrelsens lastbils kalkylator för godkännande av längre och eller tyngre fordonskombination.
- Höga tyngdpunkter där fordon riskerar att välta vid skarp kurvtagning.

- Långa och tunga fordons egenskaper t.ex. vid maximal bromsning på torr asfalt, bromsning i kurva i halt väglag, körfältsbyte i hög hastighet, start i backe, sveparea vid kurvtagning mm.
- Trafiksäkerhet och samspel mellan förare, fordon och väg.
- Ruttplanering.

Med vänlig hälsning

Rickard Gegö

Bilaga 1

Utdrag ur Trafikförordningen 1998:1276, 4 kap.

17 § Ett annat motordrivet fordon än en buss med eller utan ett därtill kopplat fordon får inte föras på andra vägar än enskilda om fordonet eller fordonståget, lasten inräknad, är längre än 24,0 meter. Längden av ett fordonståg, lasten inräknad, får dock uppgå till 25,25 meter om följande villkor är uppfyllda:

1. Varje ingående fordon är utrustat med sådana låsningsfria bromsar och kopplingsanordningar som Transportstyrelsen föreskriver.
2. Varje ingående motordrivet fordon har en största längd av 12,0 meter.
3. Varje ingående släpvagn, utom påhängsvagn, har en största längd av 12,0 meter.
4. Avståndet mellan kopplingstappen och bakkanten på en påhängsvagn överstiger inte 12,0 meter.
5. Det horisontella avståndet mellan kopplingstappen och varje punkt på framkanten av en påhängsvagn överstiger inte 2,04 meter.
6. Fordonstågets sammanlagda lastlängd bakom förarhytten, mätt parallellt med fordonstågets längsgående axel, överstiger inte 21,86 meter.
7. Avståndet, mätt parallellt med fordonstågets längsgående axel, från den längst fram belägna yttre punkten på lastutrymmet bakom förarhytten till den längst bak belägna yttre punkten på fordonståget överstiger inte 22,9 meter.
8. Fordonsbredden, utom för påbyggnad för temperaturkontrollerade fordon, eller temperaturkontrollerade containrar eller växelflak, är högst 2,55 meter.
9. Bredden på påbyggnad för temperaturkontrollerade fordon, eller temperaturkontrollerade containrar eller växelflak, är högst 2,60 meter.
10. Varje ingående motordrivet fordon som är i rörelse kan vända inom en cirkelring som har en yttre radie på 12,5 meter och en inre radie på 5,3 meter.
11. Fordonståget uppfyller de vändningskrav som Transportstyrelsen föreskriver.

Bestämmelserna om längd och avstånd i första stycket 2-5 ska omfatta även avtagbara påbyggnader och standardiserade godsbehållare såsom containrar. Förordning (2017:610).

17 a § En buss med eller utan ett därtill kopplat fordon får föras på andra vägar än enskilda endast om fordonets eller fordonstågets längd, lasten inräknad, inte överstiger de mått som anges nedan samt uppfyller de vändningskrav som Transportstyrelsen föreskriver.

Fordon	Längd
Buss med två axlar	13,5 meter
Buss med fler än två axlar	15,0 meter
Ledbuss med en ledad sektion	18,75 meter
Ledbuss med fler än en ledad sektion	24,0 meter
Buss med en släpvagn för personbefordran	24,0 meter

Buss med en annan släpvagn 18,75 meter

Bussar som har registrerats före den 1 juli 2004 och vars utförande därefter inte väsentligen har förändrats, ska till utgången av år 2020 inte omfattas av bestämmelserna i första stycket. Förordning (2019:119).

17 b § Transportstyrelsen får meddela föreskrifter om att fordon eller fordonståg får föras trots att de längder som anges i 17 § första stycket första meningen och i 17 a § överskrids. Därvid får det även föreskrivas att färd får ske med avvikelse från bestämmelserna i 3 kap. 7 § första och andra styckena, 9 § första och tredje styckena, 11 § och 12 § första stycket 3 samt 9 kap. 1 § första stycket 1 och 2 och 2 §, om det behövs av framkomlighetsskäl och sker med stor försiktighet.

Föreskrifterna ska vara förenade med sådana villkor när det gäller förändet och fordonets konstruktion och utrustning att trafiksäkerheten inte äventyras. Föreskrifterna får begränsas till en viss väg eller ett visst vägnät. Förordning (2008:1109).

17 c § Ett fordon eller fordonstågs längd mäts över de delar av fordonet, fordonståget eller lasten som skjuter ut längst.

Transportstyrelsen får meddela föreskrifter om eller i ett enskilt fall medge att viss utrustning inte ska räknas in i fordonslängden. Förordning (2008:1109).

17 d § Transportstyrelsen får meddela tillstånd om att fordon eller fordonståg under en provperiod får föras på en väg som inte är enskild trots bestämmelserna i 4 kap. 12, 13, 17 och 17 a §§, om det behövs för att pröva ny teknik eller nya konstruktioner.

Ett tillstånd ska vara förenat med sådana villkor i fråga om förändet och fordonens eller fordonstågens konstruktion och utrustning att det inte uppstår fara för trafiksäkerheten, skada på vägen eller annan väsentlig olägenhet. Tillståndet ska begränsas till en viss väg eller ett visst vägnät och får även i övrigt förenas med villkor.

Tillståndet får återkallas om förutsättningarna för det inte längre finns eller om det finns någon annan särskild anledning att återkalla det. Förordning (2017:1284).

Bilaga 2

Utdrag ur Finlands förordning om längden på lastbilar mm

Statsrådets förordning

om ändring av förordningen om användning av fordon på väg

24 §

Längden på bilar, släpvagnar och kombinationer av dessa

En bils längd får inte överskrida 13,50 m

följande värden: 1) buss (kategori M₂
och M₃)

med minst tre axlar dock 15,00 m

med ledkonstruktion dock 18,75 m

med ledkonstruktion med mer än en led 25,25 m

dock

2) annan bil än i 1 punkt avsedda buss 13,00 m

En släpvagns längd får inte överskrida 18,00 m

följande värden: 1) från
kopplingstappens vertikalaxel på en
påhängsvagn till påhängsvagnens
bakersta del

2) från framaxelns vridningscentrum på 16,00 m

en egentlig släpvagn som används i en
fordonskombination som är längre än 22
meter till släpvagnens bakersta del

3) från kopplingstappens vertikalaxel 2,04 m

eller framaxelns vridningscentrum på en
i 1 och 2 mom. avsedd släpvagn
horisontellt till vilken punkt som helst
framför den, exklusive dragstång

4) annan släpvagn än en sådan som 12,50 m

avses i 1 eller 2 punkten, exklusive
dragstång

En fordonskombinations längd får inte överskrida följande värden:	18,75m
1) kombination av personbil eller buss (kategori M) och annan än påhängsvagn samt kombination av paketbil (kategori N ₁) och annan än påhängsvagn	
2) kombination av personbil (kategori M ₁) eller paketbil (kategori N ₁) eller last-bil i kategori N ₂ och påhängsvagn samt annan fordonskombination än de som avses i 1, 3, 4 eller 5 punkten	16,50 m
3) kombination av lastbil i kategori N ₃ och påhängsvagn	23,00 m
4) annan än i 1 punkten avsedd kombination av bil och medelaxelsläpvagn	20,75 m
5) annan än i 2, 3 eller 4 punkten avsedd kombination av lastbil (kategori N ₂ och N ₃) och en eller flera släpvagnar	34,50 m
varav summan av de inre längderna för lastutrymmena bakom dragbilens förarhytt	29,24 m

Om en skidbox eller annat tillbehör som kan lösgöras, är fäst på bussen, får bussens och tillbehörets gemensamma längd inte överstiga de mått som anges i denna paragraf.

De fordon eller fordonskombinationer som är utrustade med aerodynamiska anordningar som avses i artikel 8b i mått- och viktdirektivet får under de förutsättningar som föreskrivs i direktivet överskrida de mått som anges i denna paragraf, med undantag av lastutrymmets inre längd. En överskridning av måtten är tillåten endast om den är nödvändig för att anordningarna ska kunna fogas till fordonens eller fordonskombinationernas bakre del, och den får inte leda till en ökning av lastutrymmets storlek.

De fordon eller fordonskombinationer som är utrustade med förarhytter som avses i artikel 9a i mått- och viktdirektivet får under de förutsättningar som föreskrivs i direktivet överskrida de mått som anges i denna paragraf, med undantag av lastutrymmets inre längd. En överskridning av måtten får inte leda till en ökning av lastutrymmets storlek. En släpvagn eller en fordonskombination, där en container med en längd på 45 fot eller ett växelflak med en längd på 45 fot transporteras som en del av en intermodal transport som avses i artikel 2 i mått- och viktdirektivet, får överskrida de mått som anges i denna paragraf med 15 centimeter.

Till ett fordon som används för godstransport får bakom lastutrymmet kopplas ett fordon eller ett arbetsredskap som används för att lasta fordonet i fråga, oavsett att detta leder till att den största tillåtna längden på fordonet eller fordonskombinationen överskrids, om

- 1) det utrymme som används för godstransport inte blir större,
- 2) inget annat allmänt tillåtet mått än längden överskrids,
- 3) bredden på det fordon som används för godstransport inte överskrids,

- 4) det fordon till vilket fordonet eller arbetsredskapet kopplas uppfyller de krav på bakre underkörningsskydd som föreskrivits eller bestämts för det,
- 5) kraven på synbarhet för ljus och bakre registreringsskylt och kraven på synbarhetsvinklar uppfylls antingen med fordonets egna lyktor och registreringsskylt eller med tilläggslyktor eller en tilläggsregistreringsskylt som monterats för detta ändamål, och
- 6) det fordon eller det arbetsredskap som tillkopplats baktill på fordonet inte medför fara.

Bilaga 3

Utdrag ur Danmarks regler om längden på lastbilar mm

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=185300>

Bekendtgørelse om køretøjers største bredde, længde, højde, vægt og akseltryk¹⁾

Kapitel 3

Køretøjers længde

§ 8. Et motordrevet køretøj må ikke have en længde, der overstiger 12,00 m, jf. dog § 9.

1. *Stk. 2.* En påhængsvogn til bil må ikke have en længde, der overstiger 12,00 m, jf. dog § 39, stk. 2, nr. 2.

2. *Stk. 3.* Et påhængskøretøj til en motorcykel må ikke have en længde, der overstiger 2,50 m.

3. *Stk. 4.* På trehjulet vareknallert må godset ikke rage ud over køretøjets for- eller bagende.

§ 9. En bus med to aksler må ikke have en længde, der overstiger 13,50 m.

4. *Stk. 2.* En bus med flere end to aksler må ikke have en længde, der overstiger 15,00 m.

5. *Stk. 3.* Ved anvendelse af en bus med en længde på over 12,00 m til lokal eller regional rutekørsel, jf. trafikselskabslovens bestemmelser herom, kræves forudgående tilladelse fra vejmyndigheden.

6. *Stk. 4.* En ledbus må ikke have en længde, der overstiger 18,75 m.

§ 10. Et vogntog, som består af en bil med sættevogn, må ikke have en længde, der overstiger 16,50 m, jf. dog stk. 4.

7. *Stk. 2.* For sættevogn må afstanden mellem hovedboltens akse og sættevognens bagende ikke overstige 12,00 m, og den vandrette afstand (radius) mellem hovedboltens akse og et vilkårligt punkt på sættevognens forende må ikke overstige 2,04 m, jf. dog § 39, stk. 3.

8. *Stk. 3.* Elektroinstallatørvirksomheder og producenter af master eller flagstænger kan på bil med sættevogn lade transportere master eller flagstænger af en sådan længde, at vogntoget i belæsset stand har en længde på indtil 22,00 m.

9. *Stk. 4.* Vogntog, som består af en bil med sættevogn, der forsynet med container eller veksellad med en længde på 45 fod, må have en længde, der ikke overstiger 16,65 m, forudsat at vejtransporten af den pågældende container eller veksellad indgår i intermodal transport.

§ 11. Andre vogntog end bil med sættevogn må ikke have en længde, der overstiger 18,75 m, jf. dog stk. 3-7.

10. *Stk. 2.* For vogntog, der består af lastbil med påhængsvogn, gælder:

1) Den største afstand målt parallelt med vogntogets længdeakse fra laddets forreste punkt bag ved førerhuset til påhængsvognens bageste punkt må ikke overstige 16,40 m, jf. dog § 39, stk. 2, nr. 3.

2) Den største afstand målt parallelt med vogntogets længdeakse fra laddets forreste punkt bag førerhuset til påhængsvognens bageste punkt minus afstanden mellem bilens bagende og påhængsvognens forende må ikke overstige 15,65 m, jf. dog § 39, stk. 2, nr. 4. Dette gælder dog ikke vogntog særligt indrettet til autotransport.

11. *Stk. 3.* Elektroinstallatørvirksomheder, producenter af master og flagstænger kan på bil med påhængsvogn lade transportere master eller flagstænger af en sådan længde, at vogntoget i belæst stand har en længde på indtil 22,00 m.

12. *Stk. 4.* Påhængsvogntog, der består af lastbil med påhængsvogn, og hvor vogntoget er opbygget specielt til transport af køretøjer (autotransporter), må have en samlet længde på indtil 20,75 m i belæst stand, under forudsætning af, at

- 1) der alene transporteres køretøjer,
- 2) transporten er afskærmet bagtil mod underkøring med en afskærmning, der er placeret højst 0,55 m over vejbanen og højst 0,40 m foran det bageste punkt på transporten, og
- 3) afskærmningen udgøres af et af de køretøjer, vogntoget er belæst med, eller af anden afskærmning, der er minimum 0,10 m høj.

13. *Stk. 5.* For vogntog, der består af traktor og en eller to påhængsvogne, eller traktor og en påhængsvogn og et påhængsredskab, hvis bredde ikke overskrider 3,0 m, må længden ikke overstige 22,00 m. Længden må dog kun overstige 18,75 m, hvis der køres mellem mark og avlsgård, mellem ejendomme, der har vogntoget i fælleseje, eller mellem maskinstationer og dennes kunder, og hvis den samlede ladelængde ikke overstiger 15,65 m.

14. *Stk. 6.* For vogntog, der består af traktor eller motorredskab med ét påhængskøretøj, må længden ikke overstige 22,00 m. Længden må dog kun overstige 18,75 m, hvis der køres mellem mark og avlsgård, mellem ejendomme, der har vogntoget i fælleseje, eller mellem maskinstationer og dennes kunder, og hvis der transporteres et arbejdsredskab, som er tilknyttet det trækkende køretøjs funktion.

15. *Stk. 7.* Vogntog, der består af mejetærsker eller skårlægger og påhængskøretøj, belæst med skærebord, må have en længde, der ikke overstiger 25,00 m hvis der på påhængskøretøjet

- 1) er minimum to aksler,
- 2) tvangsstyring på alle aksler, og
- 3) kørsel sker i henhold til stk. 6, 2. pkt.

§ 12. Længden af et køretøj eller vogntog måles over de dele, der rager længst fremefter og bagud, ved sammenkoblede køretøjer under fuld udstrækning af koblingen, med de undtagelser, der fremgår af bekendtgørelse om detailforskrifter for køretøjer, jf. dog stk. 4.

16. *Stk. 2.* Afstanden mellem bagkant af trækkende bil og forkant af lad eller opbygning på påhængsvogn eller registreringspligtigt påhængsredskab må ikke overstige 2,00 m.

17. *Stk. 3.* Bagmonteret gaffeltruck (medbringertruck) betragtes som gods. På lastbil, vogntog bestående af lastbil og påhængsvogn eller vogntog bestående af lastbil og sættevogn, må transporteres én bagmonteret medbringertruck, som skal være monteret efter fabrikanten af medbringertruckens anvisninger. Under transporten skal følgende vilkår være opfyldt:

1) Der skal være afskærmning bagtil mod underkøring med en afskærmning efter reglerne i detailforskrifter for køretøjer, som er placeret højst 0,55 m over vejbanen og højst 0,40 m foran medbringertruckens bageste punkt. Hvis højden målt fra vejbanen til underkant af truckens bageste punkt ikke overstiger 0,55 m målt ved køretøjets eller vogntogets tjenestevægt og med eventuel bogie sænket, opfylder medbringertruckens kravene til afskærmning bagtil.

2) Medbringertruckens skal være:

- a) I transportstilling (bageste hjul skal vende på tværs af kørselsretningen),
- b) forsynet med refleks og refleksplanke efter reglerne for det transporterende køretøj, og
- c) forsynet med lygter til markering og signalgivning, som er tilsluttet det transporterende køretøjs lygter.

3) Medbringertruckens afmærkningslygte må ikke anvendes, og afmærkning for langsomt kørende køretøj (rød, reflekterende trekant) skal være afmonteret eller tildækket.

18. *Stk. 4.* Ved måling af længde, jf. stk. 1, ses bort fra medbringertruck, der ikke rager længere bagud end 1,50 m.